

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
 Кафедра філософії

УЗГОДЖЕНО

Декаан ФЛСК Н. Ладогубець /

«24» 10 2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

А.И.Полухін

«25» 10 2022 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Логіка і теорія аргументації»

Освітньо-професійна програма: Політологія
 Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
 Спеціальність: 052 Політологія

Форма навчання	Семестр	Усього (год./кредитів ECTS)	Л	ПР	ЛЗ	СРС	ДЗ / РГР / К	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	105/3,5	34	17	-	54	-	-	диф. залік 1с

Індекс: НБ-8-052/21- 2.1.5

СМЯ НАУ РП (12.01.10-01)-2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
 Кафедра філософії

УЗГОДЖЕНО

Декаан ФЛСК Н. Ладогубець /

«24» _____ 2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

«25» 10 _____ 2022 р.

А. Полухін

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Логіка і теорія аргументації»

Освітньо-професійна програма: Політологія
 Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
 Спеціальність: 052 Політологія

Форма навчання	Семестр	Усього (год./кредитів ECTS)	Л	ПР	ЛЗ	СРС	ДЗ / РГР / К	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	105/3,5	34	17	-	54	-	-	диф. залік 1с

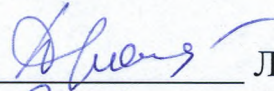
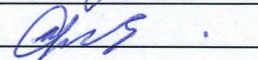
Індекс: НБ-8-052/22- 2.1.5

СМЯ НАУ РП (12.01.10-01)-2022

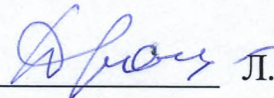
Робочу програму навчальної дисципліни «Логіка і теорія аргументації» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Політологія», навчальних та робочих навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 052 «Політологія» № НБ -8-052/21 та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробили:
професор кафедри філософії
доцент кафедри філософії

Л. Дротянко

О. Скиба

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри філософії, протокол № 11 від « 20 » 09 2022 р.

Завідувач кафедри

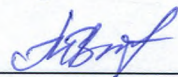

Л. Дротянко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 052 «Політологія» освітньо-професійної програми: «Політологія» – кафедри соціології та політології, протокол № 14 від « 06 » 10 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми

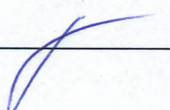

І. Прокопчук

Т.в.о. завідувача кафедри

М. Стригуль

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № 9 від « 06 » 10 2022 р.

Голова НМРР

А. Кокарева

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	5
2.3. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	10
3.1. Методи навчання	10
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	10
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	11
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	12

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Логіка і теорія аргументації» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною і практичною основою формування логічної культури особистості. Логіка навчає вміло і ефективно організовувати та вести дискусію, відрізнити правильні міркування від неправильних, бути послідовним, несуперечливим, доказовим у висновках і аргументації. Логічна культура майбутнього спеціаліста є невід'ємною рисою його професійності та частиною духовної культури людини.

Метою викладання дисципліни є формування системи знань про закони і принципи побудови правильних міркувань, форми абстрактного мислення (поняття, судження та умовивід), мистецтво ведення суперечки, поняття логіки як основи розвитку логічного мислення.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- оволодіння основними поняттями і термінами логіки;
- дослідження форм абстрактного мислення: понять, суджень та умовиводів;
- засвоєння основних прийомів і правил побудови дедуктивних, індуктивних та традуктивних умовиводів;
- оперування поняттями і термінами при аналізі процесів і явищ у професійній діяльності;
- здійснення контент-аналізу текстів з метою встановлення його зв'язності, послідовності, обґрунтованості.

– 1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна Дисципліни

- здатність до абстрактного мислення у політичній сфері (ПРН3);
- здатність використовувати навички побудови правильних міркувань у політиці (ПРН4);
- здатність володіти сучасними знаннями у політичній сфері (ПРН9);
- здатність критично пояснювати і оцінювати політичні процеси (ПРН 10);
- здатність використовувати знання з логіки у політиці (ПРН14);
- здатність використовувати у політологічних дослідженнях сучасні методи і технології (ПРН15).

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути такі **компетентності**:

- здатність на основі ґрунтовного знання логіки ґрунтовно і послідовно відстоювати власну позицію (ЗК3);
- вміння застосовувати набуті знання теорії аргументації в процесі спілкування з представниками професійних груп різних різного рівня (ЗК4);
- здатність використовувати набуті теоретичні знання з логіки в професійній діяльності (ЗК8);
- здатність чітко, логічно правильно і послідовно будувати свої міркування та отримувати з них істинні висновки (ФК2);
- здатність логічно правильно поділяти, класифікувати, визначати поняття (ФК3);
- здатність застосовувати методи і прийоми логіки при вирішенні практичних завдань у фаховій діяльності пізнання (ФК4).

1.4 Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Логіка», взаємопов'язана з дисциплінами як «Основи логічного мислення», «Логіка і теорія аргументації». Знання та вміння, отримані під час вивчення даної навчальної дисципліни, використовуються у подальшому при вивченні багатьох наступних дисциплін професійної підготовки студента з повною вищою освітою, а саме: «Філософія», «Статистика», «Системний аналіз в логістиці» тощо.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме модуля №1 «Логіка – наука про мислення», і модуля №2. «Теорія умовиводу та аргументації», які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульних контрольних робіт та аналіз результатів їх виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля **Модуль 1. «Логіка – наука про мислення»**

Інтегровані вимоги модуля №1:

Знати:

- основні поняття логіки;
- особливості абстрактного мислення та зміст основних формально-логічних законів;
- основи традиційних і сучасних теорій поняття, судження, умовиводу, гіпотези, доведення та ін.;

- правила побудови правильної думки та виведення істинних висновків із результатів пізнання;
- рівні та форми пізнання, методи наукового пізнання та їхню класифікацію.

Вміти:

- користуватися засобами традиційної й сучасної логіки в аналізі думок, висловлених природною мовою;
- застосовувати набуті знання логічних законів, операцій, методів і прийомів у професійній діяльності.
- оцінювати істинність чи хибність висловлювань, уникати логічних помилок та розпізнавати їх у міркуваннях інших людей;
- професійно грамотно вести дискусію і переконливо відстоювати власну точку зору і здатність критикувати точку зору опонента.
- застосовувати знання про методи наукового пізнання при осмисленні процесів, що відбуваються в природі та суспільстві;

Тема 1. Предмет і значення логіки

Мислення як предмет логіки. Філософська, модальна, математична, формальна логіка та їх зв'язок у пізнавальній і предметно-практичній діяльності. Предмет і значення формальної логіки у політичній сфері. Основні етапи розвитку логіки. Традиційна, класична і некласична логіка.

-

Тема 2. Формалізація як метод логіки

Чуттєве пізнання та абстрактне мислення. Відчуття, сприйняття, уявлення. Поняття, судження, умовивід як форми абстрактного мислення. Міркування та його структура. Логічна правильність та неправильність міркувань та змістовна істинність і хибність суджень. Формалізація, абстрагування та ідеалізація. Формалізація як метод логіки.

Тема 3. Закони формальної логіки

Поняття закону. Види законів та їх зв'язок. Закони формальної логіки. Принципи правильного мислення. Місце законів формальної логіки в політичній діяльності. Логічні закони мислення та логіка розвитку систем.

Тема 4. Закони логіки висловлювань

Мова алгебри висловлювань. Логічні сполучники. Істина, правда, імовірність. Формули логіки висловлювань: тавтології, логічні суперечності та виконувані формули. Розв'язування задач методом таблиць істинності.

Тема 5. Поняття як форма абстрактного мислення

Семантика та семіотика. Ім'я, смисл, значення, слово. Поняття як форма думки. Мовні засоби вираження понять. Процедури утворення понять. Зміст і обсяг поняття. Закон оберненого відношення між обсягом і змістом. Види понять.

Тема 6. Логічні операції над поняттями

Операції над множинами: об'єднання, перетин, переріз, доповнення до універсальної множини. Логічні відношення між поняттями: відношення сумісності та несумісності. Обмеження і узагальнення понять. Поділ понять. Дефініція. Види та характеристика визначень. Правила визначень. Класифікація, опис, характеристика. Аспектні визначення логістики.

Тема 7. Судження як форма абстрактного мислення

Загальна характеристика судження як форми мислення. Структура судження: суб'єкт, предикат і зв'язка. Мовні засоби вираження суджень. Види суджень. Прості та складні судження. Поділ простих суджень за кількістю і якістю. Розподіленість термінів у простих категоричних судженнях. Інтуїтивна логіка та модальні судження в політичній діяльності. Логіка прийняття рішень.

Тема 8. Числення предикатів

Логічний квадрат. Відношення між основними типами категоричних суджень. Мова алгебри предикатів. Квантори загальності та існування. Відношення між складними судженнями. Формальний запис складних суджень. Запитання і відповіді. Види та структура запитань. Види відповідей. Правила відповідей. Ситуативність, варіативність, альтернативність як логістичний апарат аналізу ситуацій.

Модуль 2. «Теорія умовиводу та аргументації»

Інтегровані вимоги модуля №2:

Знати:

- особливості абстрактного мислення та зміст основних формально-логічних законів;
- основи традиційних і сучасних теорій поняття, судження, умовиводу, гіпотези, доведення та ін.;
- правила побудови правильної думки та виведення істинних висновків із результатів пізнання;
- рівні та форми пізнання, методи наукового пізнання та їхню класифікацію.
- принципи і правила ведення суперечки, логічні та риторичні прийоми аргументації.

Вміти:

- застосовувати набуті знання логічних законів, операцій, методів і прийомів у професійній діяльності;
- оцінювати істинність чи хибність висловлювань, уникати логічних помилок та розпізнавати їх у міркуваннях інших людей;
- професійно грамотно вести дискусію і переконливо відстоювати власну точку зору і здатність критикувати точку зору опонента.

- застосовувати знання про методи наукового пізнання при осмисленні процесів, що відбуваються в природі та суспільстві;
- використовувати логічні і риторичні прийоми в процесі професійної комунікації.

Тема 9. Умовивід як форма мислення. Безпосередній дедуктивний умовивід

Загальна характеристика умовиводу. Види та структура умовиводів. Зв'язок дедукції, індукції та аналогії в практиці політолога. Дедуктивний умовивід: ознаки, властивості. Межі застосовності дедукції у політичній діяльності. Безпосередні дедуктивні умовиводи. Умовиводи за логічним квадратом.

Тема 10. Опосередковані дедуктивні умовиводи

Суто умовний, умовно-категоричний, розділово-категоричний, умовно-розділовий умовиводи. Дилеми. Простий категоричний силогізм.

Тема 11. Складні та складноскорочені дедуктивні умовиводи

Скорочені силогізми: ентимема та епіхейрема. Складні силогізми: прогресивний та регресивний полісилогізми. Скорочені полісилогізми: аристотелівський та гокленівський сорити.

Тема 12. Індуктивний умовивід

Загальна характеристика індуктивного умовиводу. Зв'язок індукції і дедукції в при розв'язанні логістичних задач. Індукція та її види. Повна і неповна індукція. Математична індукція.

Поняття про причинно-наслідковий зв'язок. Методи встановлення причинно-наслідкових залежностей. Підвищення істинності індуктивного умовиводу в логістиці. Помилки в індуктивних умовиводах.

Синергетика як наука про складні системи, що саморозвиваються. Логіка синергізму.

Тема 13. Умовивід за аналогією

Сутність умовиводу за аналогією. Види аналогій: аналогія властивостей і аналогія відношень. Точна і неточна аналогія. Моделювання як вид наукової аналогії. Правила умовиводу за аналогією. Пізнавальне значення аналогії.

Моделювання та кібернетичні моделі в логістиці.

Тема 14. Гіпотеза

Гіпотеза як форма розвитку знань. Логічна природа та роль гіпотези у пізнанні. Види гіпотез. Правила формулювання гіпотез. Етапи розробки гіпотез. Способи перевірки гіпотез. Спростування гіпотез: пряме та непряме. Функції гіпотез у науковому дослідженні. Версія як різновид гіпотези. Способи підтвердження та спростування версій. Проблема. Теорія. Види та структура теорій. Критерії правильності теорій.

Проблема, гіпотеза та теорія в діяльності менеджера з логістики.
Методологічні і методичні основи прогнозування в логістиці.

Тема 15. Доведення і спростування

Сутність і значення доведення. Логічна структура доведення. Види доведень.
Логічні правила доведення. Спростування як вид доведення. Правила і помилки
стосовно тези, аргументів і демонстрації.

Тема 16. Логічні та психологічні основи теорії аргументації

Логічні та риторичні прийоми аргументації. Суперечка, диспут, дискусія,
полеміка. Класифікація та структура суперечок. Принципи і правила ведення
суперечки. Логічні і риторичні прийоми в дискусії.

Логічне моделювання конфлікту. Аналітика, фази та реверсія конфлікту.
Раціональна комунікація у конфлікті. Логіка, етика та право. Принципи та пастки
в полеміці. Чорна риторика як методика збору та приховування економічної
інформації.

Тема 17. Багатозначна і модальна логіка

Багатозначні логіки Я. Лукасевича, Е. Поста, Брауера-Гейтінга. Модальні
логіки: алетична, темпоральна, епістемічна, деонтична. Модальні логіки та
«можливі світи». Застосування багатозначних і модальних логік у роботі фахівця
з логістики.

2.3. Тематичний план навчальної дисципліни

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Усього	Лекції	Практ. занят.	СРС
1	2	3	4	5	6
3 семестр					
Модуль № 1 «Логіка – наука про мислення»					
1.1	Предмет і значення логіки	6	2	2	2
1.2	Формалізація як метод логіки	4	2	–	2
1.3	Закони формальної логіки	6	2	2	2
1.4	Закони логіки висловлювань	8	2	2	4
1.5	Поняття як форма абстрактного мислення	4	2	–	2
1.6	Логічні операції над поняттями	8	2	2	4
1.7	Судження як форма абстрактного мислення	6	2	–	4
1.8	Числення предикатів	4	2	–	2
1.9	Модульна контрольна робота № 1	5	1	–	4
Усього за модулем № 1		51	17	8	26
Модуль № 2 «Теорія умовиводу та аргументації»					
2.1	Умовивід як форма мислення. Безпосередній дедуктивний умовивід	6	2	–	4
2.2	Опосередковані дедуктивні умовиводи	8	2	2	4

2.3	Складні та складноскорочені дедуктивні умовиводи	6	2	–	4
2.4	Індуктивний умовивід	6	2	2	2
2.5	Умовивід за аналогією	4	2	–	2
2.6	Гіпотеза	6	2	2	2
2.7	Доведення і спростування	4	2	–	2
2.8	Логічні та психологічні основи теорії аргументації	8	2	2	4
2.9	Багатозначна і модальна логіка	3	–	1	2
2.10	Модульна контрольна робота № 2	3	1	–	2
Усього за модулем № 2		54	17	9	28
Усього за семестр		105	34	17	54
Усього за навчальною дисципліною		105	34	17	54

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний; проблемного викладу матеріалу; евристичний, кейс-презентація тощо. Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, самостійному вирішенні навчальних задач, роботі з навчальною літературою.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1 Restall G. Logic. An introduction. – London: Routledge, 2006. – 178 p.

3.2.2 Zegarelli M. Logic for Dummies. – Hoboken: Wiley Publishing, Inc., 2007. – 362 p.

3.2.3 Конверський А.Є. Логіка. – К.: Український Центр духовної культури, 2016. – 320 с.

3.2.4 Мозгова Н.Г. Логіка. Навч. посіб. для ВНЗ. 2-е вид. – К.: Каравелла, 2008. – 248 с.

3.2.5 Сластенко Е.Ф., Ягодзінський С.М. Логіка: Навч. посіб. – К.: НАУ, 2011. – 404 с.

3.2.6 Титов В.Д. Логіка: Посібник. – Х.: Право, 2008. – 208 с.

3.2.7 Тофтул М.Г. Логіка. – К.: Академія, 2002. – 368 с.

3.2.8 Хоменко І.В. Логіка. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 335 с.

Допоміжна література

3.2.8.1.1 Павлов В.І. Логіка у запитаннях, відповідях і аргументаціях. – К., 2008. – 408 с.

3.2.8.2 Хоменко І.В. Логіка в задачах: підручник. – К., Четверта хвиля, 1998. – 284.

3.2.8.3. Хоменко І.В. Еристика: Мистецтво полеміки. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 192 с.

3.2.8.4 Шепетяк О.М. Логіка. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Київ: Фенікс, 2015. – 256 с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Інституційний репозитарій НАУ. <http://er.nau.edu.ua>

3.3.2. https://testometrika.com/intellectual/cool-test-logic/?sphrase_id=616430

3.3.3. Наука повсякденного мислення.

https://courses.prometheus.org.ua/courses/UQx/THINK101/2016_T2/about

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

4.1. Методи контролю та схема нарахування балів.

Таблиця 4.1 (для дисциплін де передбачено залік)

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	Вид навчальної роботи	Мах кількість балів
	Денна форма навчання		Денна форма навчання
3 семестр			
Модуль № 1 «Логіка наука про мислення»		Модуль № 2 «Теорія умовиводу та аргументації»	
Виконання завдань на знання теоретичного матеріалу (8б x2)	16	Виконання завдань на знання теоретичного матеріалу	16
Виконання та захист практичних робіт	20	Виконання та захист практичних робіт	20
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	22	Домашнє завдання / контрольна (домашня) робота	-
		<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №2 студент має набрати не менше</i>	22
Виконання модульної контрольної роботи №1	14	Виконання модульної контрольної роботи №2	14
Усього за модулем №1	50	Усього за модулем №2	50
Усього за дисципліною			100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 3).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та залікової рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 5).

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності
1.	Голов'я А.О.	17.08.24		Дійсно дійсно РНП-2023

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				